

Atbalstošās un aizvietojošās komunikācijas pielietojums mūsu skolā .

Pēdējos gados Latvijā gan vecāki, gan mediķi, gan skolotāji un citi speciālisti aizvien biežāk interesējas par autismu. Ar dažādu informācijas līdzekļu palīdzību par to uzzina sabiedrība, jo autismā izplatība pasaulē aizvien pieaug. Tas ir attīstības traucējums, kas būtiski ietekmē bērna spēju sazināties ar citiem cilvēkiem, jo grūtības izpaužas komunikācijā un saskarsmē, novēro šauras intereses un stereotipisku uzvedību.

Ja bērns nespēj apgūt valodu, svarīgi ir atrast kādu citu komunikācijas veidu, lai viņš tomēr spētu citiem darīt zināmas savas vajadzības. Alternatīvā (aizvietojošā) komunikācija nozīmē jebkādu citu saziņas veidu, piemēram, žestu, attēlu, piktogrammu izmantošanu komunikācijā.

2019. gads Eiropas logopēdu darbā veltīts autismā tēmai un piemērotu atbalstošās un aizvietojošās komunikācijas materiālu izvēlei. Arī Baltijas valstu logopēdu VI kongresā, kas šogad norisinājās Igaunijā, Tartu, tika aplūkotas šīs problēmas.

Šajā reizē vēlos iepazīstināt ar tām pieejām un atbalsta materiāliem, ko darbā ar ikvienu nerunājošu vai maz runājošu bērnu, mēs pielietojam savā skolā.

Pirmkārt, mēģinām pamanīt un saprast, kas ir katra bērna stiprās puses, intereses, lai spētu piemeklēt tieši viņam piemērotāko atbalstu.

Lai orientētos notiekošajā, ļoti palīdzošs ir visu veidu vizuālais atbalsts: attēli, fotogrāfijas, piktogrammas vai citas skaidras norādes, kas palīdz orientēties telpā, laikā, dienas kārtībā un noteikumos.

Ikdienas vajadzību norādīšanai izmantojam piktogrammas, ko veidojam ar programmas Vidgit palīdzību. Bērns, parādot atbilstošu piktogrammu, pauž savas vēlmes.

C klases skolotājas ir izveidojušas fotogrāfiju albumus, lai skolēni spētu orientēties dienas norisēs un mācību stundu secībā. Arī vēlamās nodarbes, spēles, rotaļlietas bērni, kuri nespēj runāt, var pedagogam parādīt fotokartiņā. Uzvedības noteikumu teksts ir papildināts ar skolēnam saprotamu zīmējumu.

Ar vecāku gādību mums ir iespēja darbā izmantot tā saukto runas dēli (Super Talker)- ierīci runas funkciju aizvietošanai, kurā ievietoti attēli un tiek ierunāts teksts. Bērns izvēlas nepieciešamo informāciju. Tas devis labu stimulu vārdiska kontakta uzsākšanai ar izglītojamo. Mācāmies attēlu, fotogrāfiju, piktogrammu samainīt pret vēlamo priekšmetu.

Secīga un bērnam izprotama stundas darba norisei izmantojam karti „Tagad. Pēc tam”, kurā ar fotogrāfijām, priekšmetiem, piktogrammām, attēliem redzami veicamie uzdevumi. Ja skolēns prot lasīt, tad izmantojam norāžu kartītes. Arī stundā paveikto izvērtējam līdzīgi.

Lai veicinātu lasītprasmi, tiek pielietotas nedēļu tēmām atbilstošas vārdu kartītes, kuras bērni ielāgo un savieno ar pareizo attēlu.

Piktogrammas kā vizuāls balsts noder frāzes veidošanai. Tās ir labs palīgs prievārdu apguvei, jo mūsu bērniem to pareizs lietojums un izpratne bieži sagādā grūtības.

Planšeti izmantojam kā digitālu fotoalbumu, lietojam interneta resursus, jau iepriekš minēto Vidgit ar jau izveidotām uzdevumu datnēm.

Priecājamies par ikvienu bērnu komunikācijas izpausmi, jo tā mūsu savstarpējā saskarsme kļūst pilnvērtīgāka un mēs viens otru saprotam labāk. Katram ir vajadzīgs just, ka viņu ciena un pieņem.

Paldies vecākiem un pedagogiem, kas aktīvi iesaistās un atbalsta mūsu aktivitātes!

Logopēde Iveta Gailīte